

A Kiss Lajos-díj 2020. évi nyertese: dr. Bárh János

A Kiss Lajos-díj alapító okirata szerint a díj odaítélésére 2 vagy 3 évenként kerülhet sor. A díjat a kuratórium első ízben 2006-ban osztotta ki, s ezt követően 2 évenként ítélte oda. Az eddigi díjazottak időrendben a következők voltak: Tóth Valéria, Rácz Anita, Farkas Tamás, N. Fodor János, Slíz Mariann, Póczos Rita és Györffy Erzsébet; közülük négyen a Debreceni Egyetem, hárman pedig az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatói.

A kuratórium 2020-ban arra az álláspontra jutott, hogy az elmúlt két év során a magyar történeti névkutatás általánosan is, és az egyes kutatói teljesítmények tekintetében is olyan jelentős eredményeket ért el, hogy ez a díj újbóli odaítélését ebben az évben minden tekintetben indokoltá teszi.

A kuratórium – mérlegelve a történeti névkutatásban az utóbbi években továbbra is örvendetesen megmutatkozó magas szintű teljesítményeket – egyhangú véleménnyel úgy döntött, hogy a Kiss Lajos-díjat 2020-ban az alábbi indokok alapján dr. Bárh Jánosnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke adjunktusának ítéli oda.

Bárh János 1981-ben született Kalocsán. Középszintű tanulmányait a kecskeméti Piarista Gimnáziumban végezte, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett magyar nyelv és irodalom, valamint finn nyelv és kultúra szakon diplomát. 2005-ben az egyetem Nyelvtudományi Doktori Iskolájában a magyar nyelvészeti program (azon belül pedig a névtani alprogram) hallgatója lett. 2011-ben summa cum laude minősítéssel védte meg Székelyföldi történeti helynevek nyelvi elemzése: Névfeldrajzi vizsgálatok Szabó T. Attila Erdélyi Helynévtörténeti Adattárában címmel a doktori értekezését, és szerzett általa PhD-fokozatot. 2010-ben tanársegéd lett a Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéken, 2019-ben előléptették adjunktussá. A különböző egyetemi képzési formákban eddig közel húsz tantárgyat tanított, köztük jó néhány onomasztikai témájút is. Vendégelőadóként helynévtani kurzust tartott Finnországban, a Helsinkii Egyetemen.

Bárh János kutatói pályája a magyar nyelvészet több területét is érinti, ezek azonban szorosan összefüggenek egymással: írásai nagyrészt a névtan (főként a helynévtan) tudományterületébe illeszkednek bele, részben pedig a dialektológiához kapcsolódnak, s e két diszciplína metszetében – mindegyik szempontrendszerét alkalmazva – helyezhetők el a névföldrajzi témájú munkái. Meghatározó, karakteres jellemzője a kutatásainak emellett az erdélyi és a székelyföldi tematika. Publikációs jegyzéke jelenleg 55 bibliográfiai tételt tartalmaz, írásai változatos, rangos fórumokon jelennek meg. Hazai és nemzetközi konferenciákon 42 alkalommal szerepelt előadóval. Tudományos munkásságának hatását mutatja, hogy munkáira több mint 100 hivatkozást ismer.

Bárh János onomasztikai tárgyú kutatásaiban fontos irányvonalat képvisel a neves erdélyi névtudós, Szabó T. Attila helynévgyűjteményének a gondozása: a társszerkesztésében több térség (Erdély peremvidéke és Kolozs megye) helynévtára is megjelent, de a további kötetek munkálataiból is kivette a részét. Elindította az Erdélyi Helynévtörténeti Adattár és interaktív névföldrajzi atlasz (EHA) elnevezésű digitális adatbázist, amely mintegy 800 000 kereshető, térképen megjeleníthető helynévi adatot tartalmaz Szabó T.

Attila gyűjteményére támaszkodva (<http://eha.elte.hu>). E gyűjtemény integrálása a Magyar Nemzeti Helynévtár adatbázisába jelenleg zajlik. A leletmentés igénye is motiválta a háromszéki települések (Szotyor és Kilyén; Székföld; illetve Angyalos és Kökös) helyneveit és családneveit közreadó köteteket, amelyek megjelentetésében Báráth János szerkesztőként közreműködött. Az e témakörökhöz tartozó problematikát tanulmányok sorában dolgozta fel.

Báráth János kutatásai a névtudomány mellett a dialektológiához is sok szálon kapcsolódnak. Részt vett az Új magyar nyelvátlasz munkálataiban, többekkel együtt készített egy Beszélő atlaszt A magyar nyelvjárások atlasza ellenőrző gyűjtéséből, publikált több módszertani tanulmányt a nyelvi adatgyűjtésről, de az erdélyi történeti helynevek nyelvjárási sajátosságai is teret kaptak írásaiban. Meghatározó, alapító tagja az ELTE Geolingvisztikai műhelyének.

Onomasztikai és nyelvjárástörténeti kutatásainak sokirányú tapasztalata ötvöződik azon munkáiban, amelyekre a névföldrajzi megközelítés a jellemző, s amelyek a tudományos pályája utóbbi évtizedét leginkább meghatározzák. Tanulmányok egész sorát követően e részdíszciplína fontos új szintézissel is gazdagodott Báráth János jóvoltából: névföldrajzi vizsgálatainak eredményeit a 2018-ban közreadott Névföldrajzi térképlapok Erdélyből: A névadás területi variabilitása a történeti adatok tükrében című monográfiájában összegezte.

Báráth János a tudományos ismeretterjesztésben is az élen jár azáltal, hogy jó néhány tudomány-népszerűsítő előadása mellett médiaszerepléseivel is népszerűsítette kedves tudományterületét: mintegy másfélszáz alkalommal szerepelt a Kossuth Rádió Hajnaltáj című műsorában szótörténeti, nyelvjárási és helynevekkel kapcsolatos témákat érintve.

Báráth János tudományos tevékenységét 2018-ban Szabó T. Attila-díjjal ismerték el, és ugyanebben az évben három évre elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíját is. Két alkalommal (2018, 2019) az ÚNKP Bolyai+ ösztöndíjat ugyancsak megkapta.

A fentieket figyelembe véve és mérlegelve a Kiss Lajos-díj kuratóriuma úgy döntött, hogy 2020-ban e tudományos díjat az eddigiekben végzett tudományos munkája elismeréseként dr. Báráth Jánosnak ítéli oda.

Debrecen, 2020. június 2.

Dr. RÁCZ ANITA
a kuratórium elnöke

Dr. Hoffmann István
a kuratórium tagja

Dr. Tóth Valéria
a kuratórium tagja

Dr. Orosz László
a kuratórium tagja

Dr. Solymosi László
a kuratórium tagja

ANITA RÁCZ, Winner of the 2020 Lajos Kiss Prize: Dr János Báráth

The Lajos Kiss Prize, awarded every two or three years since 2006, is considered to be a highly prestigious award for young onomasticians. The 2020 winner of the prize is Dr János Báráth, senior lecturer at the Institute of Hungarian Linguistics and Finno-Ugric Studies of Eötvös Loránd University, Budapest. He was given this award for his contribution to Hungarian Historical Onomastics, especially for his research on place names.